

UJVIDÉKI HIRLAP

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

egész évre 10 K

fél évre 5 »

Egyes szám ára 10 fillér.

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE. Felelős szerkesztő: KARDOS MIKSA.

I. évfolyam.

Ujvidék, 1910. szerda május 4.

10. szám.

Szerb egyházi „gazdálkodás“.

(Justh és szövetségesei. — Szerb radikális expenznóták).

A magyar koalíció, illetőleg a függetlenségi párt a hatalomrajtás után hűséges szövetségét, a szerb radikális pártot azzal honorálta, hogy a görög keleti szerb egyházi kongresszusi választásokon többségre emelte, ezzel az egyházi vagyon, különösen az egyházi alapok kormányzatát a szerb radikálisok kezébe tette. A koalíció felbomlott; a függetlenségi párt szétesett, a szerb radikális szövetség azonban megmaradt. *Justh Gyula* néhány héttel ezelőtt erősítette meg a *paktumot a zombori piacon Tomics Jásával kötött új vérszerződésben*. A szerb radikális párt is választás előtt van — május huszonkilencedikén ül össze a karlócai kongresszus — és nem lehetetlen, hogy a zombori szövetségi gyűlést nem *Justh Gyula*, *Batthyány Tivadar gróf*, *Holló Lajos*, *Tomics Jása*, *Kraszojevics György*, *Musiczky Döme* és egyéb budapest—belgrádi hazafiak elvtársi *ragaszkodása* hozta össze, *hanem a nép »rendületlen« bizalmától való kölcsönös rettegés*.

Mindez azonban nem fontos, hiszen most nem politizálunk. A szerb egyházi vagyonkezelésről egyet s más idők során fölemlítettek és *Khuen-Héderváry gróf* miniszterelnök, a ki néha lapot is olvas, utána nézett a dolognak; igazak-e a híresztelések. *Joanovic Pál miniszteri tanácsost* elküldötte *Karlócára: vizsgálja meg a görög keleti szerb egyházi alapok számadásait és a szerb zárdák vagyonának kezelését*. Nem tartottunk az értesülések demontálásától. Hiszen *Wekerle Sándor* miniszterelnök a *Kossuth* — *Justh*-féle abszolút függetlenségi többség kedvéért sok mindenre képes volt, mégis mennyi ideig szabadkozott a szerb radikálisok kongresszusi határozatainak jóváhagyásától. Kellott, hogy erre nagyon nagy oka legyen. Mégis érdeklődéssel vártuk a vizsgálat eredményét, a melyet értesülésünk, szerint *Joanovic Pál* miniszteri tanácsos a minap terjesztett a miniszterelnök elé. Mi van a jelentésben, mi nincs benne, azt nem tudjuk; hivatalos titok. *De egyet s más hallottunk, a mi lehetetlen, hogy a miniszteri biztos figyelmét, a ki egy hónapig vájkált Karlócán a kongresszusi dolgokban, kikerülte volna*.

Az egyház ügyésze.

Kraszojevics, a szerb radikális párt elnöke a horvátországi ügyész. A kongresszusi többség, a szerb radikális párt adta neki ezt a hivatalt. Mint ügyész, busás tisztviselői fizetést kap. Minden pörért külön tiszteletdíjban részesült, nagyobb pöröknél külön előleget kap, s van egy általános előleg a »perék vitele« czimén; a pártelnöknek, *Kraszojevics*nak 8000 kor. Az csak természetes, hogy ilyen körülmények között az egyszerű levélírást is megfizetett egyházával.

Az »elidegeníthetlen« alap.

A királyi felügyelet alatt álló, ugynevezett *elidegeníthetlen alapból*, a melynek tőkéből a magyar kormány tudta és a király engedélye nélkül egyetlen fillért sem szabad elkölteni, a kongresszusi választmány 211.033 korona 86 fillért fordított az ócska *verseczy* püspöki palota kitatarozására. Hogy ezen a pénzen akár új épületet is emelhetek volna, az mellékes. 180.755 korona 29 fillért a temesvári püspöki épület renoválására adtak ugyanebből az alapból. Sem az egyik, sem a másik esetben erre engedélyük nem volt, sőt a *verseczy* dolognál a kormányt félre is vezették. Azt jelentették a kormánynak, hogy a *verseczy* püspöki lakot 26.826 kor összeggel fogják tatarozni. A kormány figyelmeztette a kongresszusi választmányt, hogy a költséget a tőkéből csak előzetes királyi engedély mellett szabad folyósítani. A választmány azt felelte, hogy a költséget a kamatlévedelemből fogják kiegyenlíteni. 26.826 korona helyett 211.033 korona 86 fillért adtak ki nem a kamatlévedelemből, hanem a tőkéből.

A beocsini czementbánya.

A kongresszusi választmány derűre-borura pörlekedett. Hiszen sok benne az ügyvéd és a párttagok honoráltatásáról volt szó.

1895-ben az akkori kongresszusi választmány a beocsini zárdá czementföldjeinek eladását határozta el. A kongresszus nem volt együtt és *Bánffy Dezső* báró akkori miniszterelnök az adás-vételt perfektuálta, a czementföldet átrakták a vevőre. A mostani kongresszusi választmány 1909. szeptemberében ennek az adásvételi szerződésnek az érvénytelenítése végett indított pört. Hogy ez abszurdum, az mellékes. A fő a dologban az, hogy a választmány két ügyvédet fogadott, az egyik *Milovanovic dr.*, a választmány alelnöke, a másik ügyvéd *Kraszojevics György*, és hogy ezek 4—4000 korona előleget kaptak. A dolog a báni táblához kerül.

A szerb-román zárdá-pörök.

A görög keleti román egyház pört indított a görög keleti szerb egyház ellen, a magyar- és horvátországi zárdák egy részét követelve. A horvátországiakra nézve Budapesten nem vállalták a bírói illetékességét, a románok erre csak a magyarországi zárdák miatt pöröltek. Egy ügyvédjük volt; a szerbek ellenben hat ügyvédet bíztak meg, véletlenül mind szerb radikális pártit. Az ügyvédekkel a kongresszusi választmány pernyérés esetére fejenként 25.000 korona tiszteletdíjban állapodott meg, perveszteség esetére pedig 12.500 koronában, a mit *azonnal* ki is utalványozott. Az egyik »ügyvéd«, a mint megkapta a pénzt, azonnal be is szüntette fáradozásait. *Kraszojevics György*, tekintettel pártvezéri mivoltára, nem 12.500, hanem 21.000 koronát kapott. Holott neki, mint horvátországi ügyvédnek, magyarországi bíróság előtt nincs is módja ügyvédkednie. A számadások között szerepel egy *Turchányi*

Tihámér nevű budapesti tanár is, a ki 3600 koronát kapott párisi és konstantinápolyi adatok beszerzésére, a melyek a zárdá-perekre vonatkozhatnak. *Nedelkovics* Milán karlócai tanár 500 koronát kapott a bécsi levéltár átkutatására; erről csak annyi feljegyzés van még, hogy mikor *Nedelkovics* Bécsben volt, a levéltár éppen zárva volt. *Karanovics* Mladen budapesti lakos »tett szolgálatokért« 1100 koronát kapott. (*Nyilván Kraszojevics*ekát kalauzolta Budapesten az országházba és a függetlenségi pártkörbe.) *Mühlbacher* Virginia bécsi hölgy is kapott 128 koronát, hogy miféle ellenszolgáltatás fejében, arról hallgat a számadási krónika, bizonyára ez is egyházi kiadás volt. Szerepel még a pör aktái között *Günther Antal a Curia elnöke, a ki mielőtt igazságügy-miniszter lett, mint ügyvéd, 12.000 koronát kapott a kongresszusi választmánytól információs tiszteletdíjképpen*. A pör a *viszonzválasz* stádiumáig jutott és az eddigi ügyvédi költség 88.235 korona, egyéb kiadás 15.779 korona 94 fillér, ez összesen 104.014 korona 94 fillér.

És a mi a legvidámabb: ez a kiadás a zárdá alap aktái között is szerepel, hogy a »tartozik« »követel« rendben legyen. A kereskedőt az ilyen machinációért mérleghamisítónak mondják.

A *hódosi zárdá* revidálása iránt viszont a szerbek indítottak pert a román egyház ellen, még pedig egyszerre kettőt. Egyet a telekkönyvi bejegyzés kiigazítása, a másikat a tulajdonjog iránt. *Az elsőben a perköltségeket a bíróság kölcsönösen megszüntette és Musiczky Döme ügyvédnek munkadíját s költségét az alapokkal szemben 615 koronában állapította meg. A kongresszusi választmány azonban. Musiczky Dömének 2658 koronát fizetett ki; a másodikat elvesztették — mert illetéktelen bíróságnál indították meg — s ezen második perben a bíróság megítél 695 korona 38 fillért munkadíj és költség helyett a kongresszusi választmány 8010 korona 87 fillért adott Musiczkynek.*

Még két pörvesztés.

Angelics patriárkának az egyház javára tett végrendeletét, hagyatékát *Gruics* Jóta szerb hirlapíró meglámdta 48.000 és 24.000 összesen 72.000 korona erejéig. A kongresszusi választmány *Gruics*al szemben elvesztette a pört; kifizetett 124.126 koronát és elkönyveltette ezt az egyházi vagyon aktái között.

Gaal József főrendiházitag ellen egy végrendelet miatt, e végrendelet megvizsgálása nélkül indított pört a választmány, ezt is elvesztette, s perköltség címén 20.895 korona 19 fillért fizetett az ellenfélnek és saját ügyészének. Ez az összeg is *aktív követelés* gyanánt szerepel a vagyon mérlegben.

Utiköltség.

A hivatalos kiküldések alkalmából nemcsak utiköltséget, hanem két-két utazási

napidiját is felszámolnak, *vagy ha egy napra mennek, három ha két napra mennek négy stb. napra járó díjat szednek fel.* Sok olyan eset volt, a melyben kidertül, hogy az illető kongresszusi választmányi tag felszámított és kifizetett utiköltségeket és napidijakat akkor is, a mikor nem is volt kiküldetésen. *Az egyik kongresszusi választmányi pótlag, a ki bejelentette, hogy a sisatováci zárdában részt vesz az egyházi uradalmi birkák árverésén s fel is számított 214 K napidijakat és utiköltséget, holott nem is volt Sisatováiban s a birkákat ajánlati ulon adták el.*

Ezek hiteles adatok. Várjuk a becsületlen szerb nép itéletét a hülsen sáfárok felett. Meg kell huzni fejkő fölött a lélekharangot.

A munkapárt lokális feladatai.

Kétségtelen immár, hogy hazánk jövő alakulása, *országunk további előhaladása a nemzeti munkapárt kezébe van letéve.* Az egész ország csaknem *egyhangúlag*, szinte lázas sietséggel *csallakozott* az új kibontott lobogóhoz.

Nem sporadikus jelenség az, amit Ujvidéken látunk, hogy az imponáló többség egyszerűen elnyelte a letűnt rendszer gyászmagyarjait, ország szerle így van ez.

A nemzet, mely lelkesült, hitt, remélt — most kiábrándult! Nem fut többé a szívárvény után, hanem *csendes munkához lát* s így akarja molekulánként összhordani *államiságunk megdönthetetlen szentélyét!*

Csak szentségtörő kezek háborgathatják csendes munkánkat!

Próbáltunk előbb másként! Nem ment! Most próbáljuk úgy, a hogy emberi számítás szerint mennie kell!

Ez a hangulat teremtelte meg az országos munkapártot!

S csak természetes, hogy e város, mely ország-világ előtt mindig, mint a munka prototípusja szerepelt, elsőnek ragadta fel a zászlót, melyre mindenkorai jel-zavunk van írva: a munka lobogóját.

Példát kell-ti mutatni e városnak, mely polgárainak öné-jéből, itt a különböző nyelvű és vallású népek, eme érinkezősi pontján hazánk legexponáltabb helyén, oly hatalmas metropolissá fejlődött, mint egy város sem a környéken.

Rég megtanult az ujvidéki polgár a saját lábán járni s ezért dobta el a 4 évig reá kényszerített mankót oly hamar, hogy önállóságának uból tanujelét adja.

Városunk ma a munkapártnak egyik leg-hatalmasabb ör-ége!

Függ től-nül az országos politikatól, függetl-nül mintől, *Ujvidék város kormányzala máris e párt égíse alatt történik.*

A törvényhatóság tehát, e város ösz-polgárságának sorsa, máris a nemzeti munkapárt s a vele kooperáló hazafias szerb-ség kezében van letéve.

S ezen *örvendetes tény*, melyet sem le-tagadni, sem megváltoztatni nem lehet, nagy és *sulyos terheket ró a helybeli munkapárt vállaira.*

Városunk leendő nagyságának komoly megalapozása van küszöbön. Nem jelszó ez, hanem nehéz, igen nehéz feladat.

A polgárság irtázatos adóterhek alatt roskadoz. Kiszpolyozták a szó teljes értelmében. Nyakán ült egy olyan bizottság, mely néhány előcsahos hangja után indult s ve-fők született tehetetlenség s tudatlanságuknál fogva, hozsannával fogadott mind-nt.

Egy par excellence kereskedő és iparos város képviselő testületében, eltekintve a virilistagoktól van ugyan néhány szatócs s talán egy-egy mesterember-féle, de a *mi világlátott nagy tudású kereskedőink és iparosaink nincsenek ott.*

Nem hiszem, hogy volna hazánkban Ujvidékhez hasonló nagy kulturájú város, melynek ilyen végtelenül *alacsony nivójú városi képviseltele lenne.*

A politikai kortesek jutalomdíja volt, a letűnt rendszer alatt, a bizottsági tagság. Idegen elemek, kik alig hogy itt polgárjogot nyertek, kerültek a város élére, a polgár érdekeit méltányolni nem tudó hivatalnokok, fiatal kezdőemberek, vergődő kisiparosok, öné-érdek hajhászó vállalkozók és a jó Isten tudja micsoda nép választatott be kizárólag azért, hogy megbízható szavazógépek legyenek.

Nincs ezeknek annyi látóköriük, mint egy falusi kisbirónak. Összes szellemi táplálékuk talán a »Friss Ujság« s ezek akarták megvetni egy nagyváros alapjait. Meg is próbálták! A maguk módja szerint!

Egy elfuserált kórház, meg egy ezekben kerülő csatorna jelzi 4 évi munkálkodásukat, na meg egy néhány ezerkoronányi napidij, amit az adózók verejtékes filléreiből törvényes formák közt, zsebre vágtak.

De ők már elvégezték!

Most pártunkon a sor, hogy ellakarítsa előbb a romokat s azután építsen! És az új rendszerben valóban megbízunk! Európai látókörrrel bíró egyén, minden katonája!

Puritan jellem és anyagi függetlenség valamennyi ismérve.

A város vezetésében megnyilvánuló erős kéz, tiszta kéz politikája megfelelő katonákra talált. A most bennlévő többséghez kell alkalmazni a legközelebb beválasztandó bizottsági tagok listáját is.

Legyen ott képviselve minden rétege a polgárságnak, hogy ott elhangzó kívánság mindnyájunk szívéből fakadjon, az ott elhangzó tiltakozás valamennyiünk nevében szóljon.

Ki onnan az avatallanokkal!

Helyet követelünk az igazi polgárságnak!

Most a küzdelem hevében figyeljék meg vezetőink, hogy ki mennyit ér s a kinek értékét felledezték, értékesítsék azt majd a közjávára.

A törvényhatósági bizottsági tagság szűnjön meg, mellékkereseti forrás lenni. Legyen az legjobbainak gyűlöhelye, hol mindenkni érezze, hogy nem önmagáért van ott, hanem azokért, akik oda delegáltak.

A város belső ügyeit ne az országos politika irányítsa, hanem a jól felfogott lokális érdek.

A mi derék iparosainknak és kereskedőinknek ott képviselve kell lenni!

Soha jobb auspiciumok mellett párt nem vette át az uralmat, mint most itt, nálunk.

A város élén egy nagy tudású, sokat tapasztalt, mindenkitől független, elfogatlallan főispán áll, mellette a munkára termelt, nagy szaktudású tisztikar, támaszkodva a város igazi gerincére, a törvényhatóság jel-nlegi óriási többségére.

A munka máris megindult, beható tárgyalások folynak minden megoldásra váró ügyben s ha az országos politika hulláma elcsendesül, a megindult munka teljes erővel fog kibontakozni, hogy kézzel foghatóvá tegye azt a tény, hogy Ujvidéken most az alkoholásra törekvő munkapárt van uralmon. Ugy legyen!

Politikai jegyzetek.

Repülési láz fogta el a művelt Európát, száz és száz lángeszű ember azon töri a fejét, miként lehetne meghódítani a levegőt, monoplanok, biplánok, rohannak, törtetnek előre halálra szánt utasaikkal, hogy vagy dicsőséget szerezzenek hazájuknak vagy Ikarusként lezuhanva szárnyaszegetten halálukkal alapozzák meg azt az épületet, melybe mint a haladás halhatatlanjai lesz nevük örökké dicsőségesen belevésve. A négy szerencsétlenül járt aviatikus tetemére a köz-társasági elnök tűzi fel a becsületrendet és midőn ezernyi ismeretlen veszélynek téve ki életüket, neki indulnak szélnek, viharak, annyi balsiker után, mégis akad egy Bleriot, ki kiköt Anglia partján, átrepülve a La Manchet, midőn büszkén mondhatja a ma embere, hogy mégis ezé a századé a dicsőség, akkor persze mi magyarok sem maradhatunk vissza!

Csak hogy persze minálunk sem monosém biplanok nem repülnek, hanem repül a tintalartó, meg repül a corpus juris. És bár vissza kellett utasítania Bleriotnak azt az ajánlatát, hogy a lipótvárosi Casinóban szálljon fel, mégis szállt valami a lipótvárosi Casinóban, melyet a be nem avatottak parlamentnek neveznek ugyan, de mely szintén a lipótvárosban van és Casino azért, mert oda csak kiváltságos teheli be a lábát.

Sirva irok satirát. Mert melyik hazáját igazán szerető magyar ember ne jaldulna fel, midőn a külföldi lapokban azt olvassa, hogy nálunk az a miniszterelnök, kinek 3 lyuk van a fejében, míg az, kinek csak kettő van közönséges államtitkár, midőn látja, hogy Zakariás úr és társai a »hazafias ihlettől« annyira ragadtatják el magukat, hogy megfeledkezve gavallér voltukról, orozva támadnak védtelen emberekre, midőn kifogyva üres phrasis cséplésükből arra vetemednek, mi rendszerint a sörösüveg hajigáló, duhaj legények körcsmai virtusa. És ezek az emberek egészen megfeledkeztek arról is, hogy minden tisztesség- és kötelességtudó ember fő és kutya kötelessége, ha valamiért pénzt vállal, ezt a valamit becsülettel munkával ki is érdemelni. Már pedig kötve hiszem, hogy a magyar nép azért fizeti véres verejtékkel szerzett pénzén »kiválasztoltait«, hogy ott handa-bandázzanak vagy pláne beverjék a miniszterek fejeit, vagy munkának nevezik ezt a t. honatyák? Hát bizony fizikai értelemben ezt is munkának lehet nevezni, de nem ilyen vár a honatyák (bár bizony rossz apák voltak) uraktól; hanem munkát, mely üdvös, a nép széles rétegeire üdvös törvényeket hoz, munkát mely — megfeszítve bár azt a nem közönséges szellemi erejükét, — a nép terheit könnyíteni, a kivándorlást megakadályozni, ipart, kereskedelmét fejleszteni, a kultura nivóját emelni, szóval a haladást célzó és elősegítő törvényeket alkot! És mit látunk a magyar parlamentnek elnevezett úri Casinóban?

Eltekintve attól, hogy tagjainak legtöbbje csak eszköznek tekinti céljaik elérésére, eltekintve attól is, hogy sok, bizony sok tagjában nincs meg az a szellemi fölny, mely a törvényhozásra kvalifikál, de vannak, illetve voltak tagjai, kik azokat is, kikben a munkához való kedv, az ambíció és jó törekvés megvolna, egyenesen megakadályozzák. Leg-főbb ideje, hogy e szomorú és hazánkra nézve oly áldatlan helyzetet segítsék. Segíteni pedig csak a nép, a választók zöme maga tud. Reformálni kell a parlamentet

szélesebb rétegre fektetni, — mert bizony egy kís egészséges socializmus nem fog ártani — és *módosítani kell a házszabályokat!* Ez az a második pontja a program nélküli munkapárt programjának, mely meg fogja szabadítani az ország millióit, ama li-dercenyomás alól, mely beláthatlan idők óta megbénítja egész tevékenységünket, mely lesüllyesztette parlamentünk nivóját oda, hol most van. Hisz már most hirdetik nyílt szemérmelenséggel, hogy lesz itt ilyen, meg olyan obstrukció! Nem fog ott dolgozni senki stb. stb. Elfelejtik azt, hogy még bent sincsenek, még föleszmélhet és föl fog eszmélni a nép, majd még gondolkodik azon, hogy ki vállal neki inkább előnyére? Az-e ki már előre bejelenti a rombolást, vagy az a tisztességes, produktív munkáthozó, komoly elemek hada, melyet a munkapárt egyesít magában.

Parlamenti reform és házszabályrevízió!
E kettős jelige alatt győzni fog a haladás tábora azokkal szemben, kik féltve őrizett előjogaikat arra használják fel, hogy ártsanak.
A buddhizmus megvan a maga felise, mely meggyőződése szerint neki szerencsét hoz. Mi fetisként fogjuk imádni azt a tinta-tartót, mely kinyitotta a nép szemét, mely eltöltötte őt utálattal azok iránt, kik elfelejtették a népet tisztelni, a hazát szeretni és kikerül éppen azért remélhetőleg a választásoknál meg fog feledkezni. —nd.

Mozaikok a „Határőr“-ből.

Egyéb tárgy nem lévén, írni pedig kell, különben nincs kenyér, hát az alföldi hivatalos még mindig a diszpolgárságon rágódik. Ejnye de nehezen emésztenek oda át. Ugy látszik kiürültek a husos fazekak s most a cserepeiből táplálkoznak. Tempi passati!

Még mindig problémákat feszegetnek: elfogadják-e, nem-e Rohonyi a diszpolgárságot! S közben tout Ujvidék kacag a naiv felleveéseken! A fő azonban, hogy van vezérecikk!

*

Egy névtelen valaki — Ujvidék április 30. — megfigyeléseket szed elő Ujvidék április 23-áról. Egy hélig rágodván rajta április 30-iki d tummal végre kiadta, keseregyén ismét miről — Rohonyi diszpolgárságáról s azután a főispán erőszakosságáról — ne nevesünk! — Hát hogy ezeknek mi a nem erőszakosság, azt nem tudom, de hogy nekik valami fáj, az bizonyos. Pedig ez így lesz tisztelt urak! Rendnek muszáj lenni. Csak nem kell megijedni, az az obstrukciós szónok miért nem rukkolt ki, hisz még délelőtt verte a mellét, hogy így, hogy úgy s délutánra néma lett, mint volt azelőtt mindig, mikor nem szállotta meg a furor politicus. S ők kegyelmet adtak mungóéknak! Csak nem! Hát már a kis patkány osztja a

kegyelmet a királyi oroszlánnak! Ez is mi-micri!

*

Majd a főispán vizitjeivel foglalkozik a »Határbakter« s itt megszólal az ő külön (!?) vargájuk újból, mint illemmester. A multkor, mikor Zsablyára mentek, akkor az etiketről tartott előadást s most a vizitkekről.

Vajjon miért épen egy varga az illemmesterük? Azt hiszem, hogy más dolga is van ott s a fenti névből még kimaradt valami.

Érdekes! Ők a demokratikus 48-as párt apostolai az ellen kiabálnak, hogy a főispán igazán demokratikus alapon tesz eleget ezen udvariassági látogatásoknak s nem pózol a vizitjeivel, mint némelyek tették.

*

Hanem, hogy olyas valaki is, mint hős énekeltségük meg, aki hátat fordítva hajlongott elvtársai között, ahoz valóban saját külön izlés kell s jellemző a társaságra!

Vajjon tudja-e ezt Szalay Lajos?

Nem tudom ki, a »Bakter« lapban azt állítja, hogy a dzsentrí kaszinóban tanulta a nobles oblige-t s ugyanaz a valaki holmi szerszám szakadáról beszél egészen hamis információk alapján s nem járt utána, ha már erről írni akart, hogy biz a sofför megállította a gépet, látván az ugrádozó lovakat s ezek azután okozták a kárt.

Tehát a sofförben is volt abból a bizonyos n. o.-ból annyi mint odaát némelyekben.

Mert pl. hogy egyelőre többet ne említek, hogy fogadhat el valaki pénzt és címet (Nagyságos!) attól a sajtóírodától, a melynek legfelsőbb forumát kell tollal, szóval állandóan piszkolnia, hogy belevő falatját megszerezze. Vagy ez is nobl. obl. az esti tanfolyam szerint! Vagy talán nem is kap már pénzt Khuentől?! Hát még a kaposvári ujság cikkei, a mostaniakkal összehasonlítva micsoda perspektívát adnak a nobl. obligról.

Nem is szólva azokról az ajánlatokról, a melyek Szlezák Lajosnak tettek ugyanazon a párt ellen, a melyik most kitarja. Vajon ez mimikri vagy csak jó gyomor dolga! Vagy talán nobl. obliq?

Nemzeti színészet.

Vasárnap délután Heltai *Masamódját* ismételték meg telt ház előtt.

Vasárnap este subvencionális népszinmű Szigligeti Edének *Szökött katonája* adatott elő meglehetősen rossz előadásban. Az ilyen előadásokkal bizony nem lehet a népszinmű régi fénykorát visszaállítani. Pedig ez a felelőségteljes missió teljesen, de csakis a jobb fajta vidéki szintársulatokra hárul. A directió a vasárnapi előadással talán eleget vélt tenni

ebbeli kötelezettségének is, miközben szívesen megfelelkezik az operákkal, és klaszikusokkal való kísérletezéséről. De jobb is így. Különösen nekünk.

A szereplőkről nincs sok mondanivalónk. Az agyoncsépelet darab ugyan egyszerű szerepátolvasásra kényszeríthette őket, ami az egész előadáson végig megérzett. Egyedül *Pataki* érdemel dicséretet, ki a nótárius szerepéből valóban kabinetalakítást csinált. A fiatal *Lévay* is derekasan megállotta helyét nehéz és fárasztó apaszerepében. *Zöldi Vilma* nagyon »diskrét« volt. *Nagy Sándor* hadaró beszédmódorát sehogysem tudjuk megszokni. Szemöldökrángatása pedig egyenesen fárasztó. *Izsó* és *Faludy* a nevetőizmok fejlesztésére is gondoltak sokoldalú elfoglaltságuk mellett. A többiről inkább semmit, mint rosszat. A direktiótól előre megállapított heti műsört kérünk.

Hétfőn »Buridán számara« ez az ötletes francia vigjáték vonzott a színházba telt házat. Sajnos azonban az előadás nem elégitett ki. Ez a darab a Vigszínházban olyan hahótában tartotta állandóan a házat, hogy csak úgy zengett belé a nagy nézőtér. Nálunk csak néha-néha hallatszott egy-egy jóízű kacaj. A darab maga kitünő, az okot tehát csak az előadókban kell keresni. Én a szereposztást nem tartom szerencsének. *Izsó* csak helyzet komikummal dolgozó darabban szokott igen jó lenni, ily jelenetekben ez alkalommal is elemében volt, de különben hogy a darab unalmassá vált az ő hibája. Emlékszem a II. felvonásban Góth Sándorra, egyszerűen fenomenalis hatása volt s ő itt igazán nagyon, nagyon gyengének bizonyult. Nem neki való szerep! Ellenben *Lévay* büszke lehet tegnapi alakítására. Az ő képességének is a II. felvonás volt az erőmérője s ő bizony-bizony a nagy *Hegedűs* mellé helyezhető. Tökéletesen, karakterisztikusan játszott s ha itt partnere ügyesebben dolgozik valamilyen nevelőgörcscsel távoztunk volna. Örömmel regisztráljuk, hogy törzsozós tehetsége e szerepben igazán érvényesült. Még *Hídi Irén* találta el az igazi hangot szerepében. Kitünően játszott s pazarul öltözködött. Már *Zöldi Vilma* igen különös felfogással kreálta *Micheline* szerepét. Folyton a tragikát s nem a kis excentrikus *Micheline*t láttuk benne.

Hiányos lenne referádánk, ha *Pataky* eredeti pincér alakítását meg nem említenők, akár Tanay helyett is eljátszhatná. A kisebb szereplők is mindent megtettek a siker érdekében és nem rajtuk mulott, hogy nem egészen sikerült.

Kedd este a régi »*Gésák*« kerültek színre igen ügyes előadásban. A régi jó zene még most is fülbemésző! A jó repriz megérdemelt sikert aratott.

Eredményel hirdetni csak városunk legelterjedtebb ujságában az

„Ujvidéki Hírlap”-ban lehet.

Bohózat. Pár évvel ezelőtt, az amerikai pangás idején, egy csomó Amerikába kiszármazott magyar tért vissza az országba. Ez volt a bizonyos visszavándorlási korszak. Kormány, egyesületek, hivatalbeli és magántudósok nekifogtak akkoriban, hogy közös akarattal megfojtsák a kivándorlást, minthogy ez rá, ime, a legkedvezőbb idő. Az idő néhány uriembernek kedvezett is: tekintélyes összegekkel gyönyörű tanulmányutakat rendeztek azon a címen, hogy a magyar kivándorlást tanulmányozzák. Mikor azután mindenki alaposan kitanulmányozta a kérdést, akkor előállottak a leggyönyörűbb tervekkel. Az egyik azt ajánlotta, hogy a papi birtokokat kell sequestrálni, a másik azt mondta, hogy csupán virágzó ipart kell teremteni, a fumei kormányzó pedig mint finom, előzékeny ember, féltudatos sietett kijelenteni, hogy ő Fiuméből fog kereskedelmi emporiumot teremteni. És miután a tanácsok együtt voltak, közösen megegyezt minden tényező abban a kijelentésben, hogy nevetséges dolog a kivándorlási ügyöknöket vádolni, csupán, gazdag országot kell hirtelenben teremteni, az ügynök akkor magától is elpusztul. Szöttek tehát ragyogó terveket, fontak himes szülatkat, esodaszép reformok készültek a kivándorlási ügyben. Az elhervadásra szánt kivándorlási ügyöknök pedig ezalatt kajánul a markukba nevettek.

Azóta eltelt egy néhány év. Most nézegetjük a newyorki bevándorlási listát: 1909. március — 1910. március között. Ez azt mutatja hogy e 12 hónap alatt magyar bevándorlók azon szerény hajóstársaságoknak, hajójegy áraban 34 millió-koronát szlettek. A rendes százalék szerint tehát a szegény magyarországi kivándorlási ügyöknök 12 hónap alatt 7-8 millió koronát kerestek. Persze, ezeket az adatokat, csak akkor kapjuk, ha a newyorkba érkezett bevándorlók statisztikáját és nem akkor, ha a mi magyar kimutatásainkat olvassuk. Mert tessék csak megfigyelni: Szilágy megyében kiváltaknak öt utlevelet, elindul 5 szilágy megyei paraszt és Newyorkba érkeznek — ötvenen. Negyvenöt nem az alispántól kap utlevelet, hanem az ügyöknöktől; akinek Newyorkból ladaszám küldik a féldollárért kiállított utlevelet. Mert bolond dolgok történtek ám a visszavándorlási korszak óta. A visszavándorlók adatainak összegyűjtését a kormány annak idején kire bízhatta volna másra, mint egy kivándorlási ügyöknökre? Ez annyit jelent, hogy akik kimentek, azok már mind vissza is vándoroltak — a papíron. Fiumében mindenféle szép intézményt akart létesíteni a kormány a kivándorlás ellenőrzésére, — ezzel szemben még a határrendőrség felállításának lehetőségét is tökretették. Ha ez nem bohózat akkor ily vidám játékok voltaképpen nincs is.

Mert fő az elvűség! Ez a dolog egy vidéki deputációval történt, amelynek a tajjai fortélyos alföldi magyarok voltak és egy kis város képviselőjében jártak a fővárosban, hogy új jelöltet keressenek a kerületüknek.

A mándlis emberek fölkerestek egy budapesti ügyvédet, aki földijök volt és annak ajánlották föl a bizalmukat és a kerület mandátumát.

A fiskális módfelett megörült a megiszteltetésnek és természetesen, hogy a legnagyobb örömmel vállalta el a mandátumot. Azután elvezette a deputációt egy körüti vendéglőbe, ahol nagyszerűen megvendégelte az öt derék magyarjait.

Amikor már mélyebben néztek a választók a kancsó fenekére, a küldöttség vezetője bizalmasan fordult a boldog képviselőjelölthöz:

— Mondja csak, nagyságos ur, nem tudna nekünk még valami tisztességes uri embert ajánlani?

Az ügyvéd nagyot nézett és esodálkozva fordult a küldöttség vezetőjéhez:

— Minek az maguknak. Pali bácsi?

Mire az ravaszul hunyorgatva felelte:

— Hát csak azért, nagyságos ur, mert úgy gondoltuk, hogy ha már itt fenn vagyunk, egy füst alatt gondoskodhatunk ellenjelöltről is.

Cimadó. Az angolok minden lehető eszközzel igyekeznek azon, hogy országuk anyagi bajain segítsenek. Legutóbb francia és spanyol példára a cimadót ajánlotta Martin James, az alsóház tagja, a Whitefield-intézetben mondott beszéde során. Spanyolországban a hercegi cím viselése körülbelül huszonnégyezer korona adóba kerül. Sok herceg szerényen beéri ezért az egyszerű polgáriás szenior megszólítással, csakhogy így megmenekedhessen a tekintélyes összegű adótól. Azoknak jórésze is lemond erről a kiváltságról, akik egyszerre több címet örökölnék, mert minden címért külön-külön is szednek adót. A címeikkel kitüntetett külföldieknek is le kell fizetniük az adót. Franciaországban tíz év óta van cimadó, amelyből évenként mintegy hatszázötven ezer franknyi bevételt ér el az állam.

Megoperált holló. Nem valami közönséges hollóról, hanem egy kiváló, arisztokratikus hollóról a Londoni Zoological Garden lakójáról, van szó. Ezen a hollón e napokban orvosi műtétek hajtottak végre, még pedig nem is olyan egyszerűt. Egy idő óta a madár szemhályogban szenvedett s az orvosi konzilium elhatározta, hogy a madárnak minkét szemén támadt hályogot meg kell operálni. Az operáció kitűnően sikerült s azóta a derék madár ismét kitűnően lát, bár egyelőre sötét üveg szemüveget kell használnia.

Szinigazgatók figyelmébe. Bécsből írják, hogy báró Bergernek, a Burgtheater új igazgatójának, nehéz napjai voltak. Nürnbergből, a mesterdalnokok városából, egymásután két hatalmas csomagot hozott neki a posta. A csomagok elsője egy hosszú levél volt, amelyben egy nürnbergi hosszú lélegzetű költő kifejtette, hogy Periklesről, a görögök legnagyobb államférfijéről szindarabot szándékozik írni, még pedig tekintettel arra, hogy a régi görög idők minden kiválósága, szépsége, classicismusa Perikles korában összpontosul, a darab kissé terjedelmes lesz — 35 felvonásos a levél jelezte, hogy 23 felvonás már elkészült és már uton van Bécs felé. A jelzett költő alkotás egy hatalmas csomag alakjában meg is érkezett Bécsbe. Számos rendezési utasítás jelenetelési részletek és levéltári tanulmányokon alapuló utmutatások voltak a műhöz csatolva. A mellékelt levélben jelezte a szerző, hogy a hátralevő 12 felvonáson most végzi az utolsó simitást. S hogy az esetnek pointeje is legyen, fel kell említeni, hogy a 35 felvonásos ur becses munkájának sürgős elolvasását is kérte, hogy esetleges változtatásokat eszközölhessen vagy ha szükséges, még egy-két felvonást hozzátoldhasson.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Thököly Imre-u. 5. l. 9. hová a lap szellemi és anyagi részére vonatkozó mindenféle megkeresések intézendők.

Fischer József fűzőkészítő és kezyűs fűzőtermét a *Duna-utca 26. sz. házból május 1-től*

a **Kossuth Sajos-utca 7. szám alá** helyezte át.

Feltűnést keltő találmány! A fogápolásra használt szerek csak részben felelnek meg hivatásuknak.

Az illatos szájjvíz a fogkólerakodást meg nem akadályozza, a fogpor hosszas használata pedig a fogzománzat koptatja el. Ezen hiányokon segít egy kitűnő új találmány, a **Sztraka-féle Menthol fogszappan**, mely erős bacillus-ölő hatásánál

fogva a szájjüregre hatalmasan desinfectálja, a fogakat fehéríti s a romlástól megóvja. Beszerezhető gyógyszertárakban, drogériákban egy koronáért. 3 dbt 3 kor. ért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol. Kapható: **Herczog István** gyógyszerésznél, **Grossinger János** gyógyszerésznél, **Klein Oszkár** drogériájában és **Schossberger Hermann** kereskedőnél Ujvidék.

Kobrak-cipő árúház ujdonságai

a tavasz és nyári idénynek megfelelően, urak, hölgyek és gyerekek részére megérkeztek. Egyben megjegyezzük, hogy „Kobrak-cipők“ friss állapotban csakis

Weisz Vilmos, Kobrak-cipők árúházában

kaphatók s b. figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek, hogy magukat idegen reklám által tévutra ne vezesse.

Tisztelettel

Weisz Vilmos (Wagner-palota).

Wagner Testvérek

UJVIDÉK.

Fűszer-, kávé- és csemege-kereskedés.

Páratlan gazdag és dús választékú

GSEMEGE OSZTÁLY.

Gazdasági cikkek nagy raktára.

Szliács acélfürdő

Felső-Magyarország.

Egyedül ismert szénsavdús vasforrás.

Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra.

Idény május 15-től, szeptember 30-ig.

Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, hátgerinc- és idegbajok, bénulás ellen, átszenvedett betegség és erős munkáság után.

Mint fürdőorvos Dr. Rohrer Aladár hiv. fürdőorvos működik. Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át, 5 óra, délről Budapesten át szintén 5 óra. Szliácsra vonatkozó falragaszok, minden nagyobb vasúti állomáson ki vannak függesztve.

Kimerítő felvilágosítást és prospektust, utazás, valamint lakás árkedvezményről az elő- és utóidényben stb. ad a

Fürdőigazgatóság, Szliács
(Zólyom-m.)

HOVÁ MEGY?

Duna-utca 11.

Weizer uriszabóhoz,

mert csak ott lehet kapni szép és olcsó ruhákat mérték után. — Raktáron nagy választék mindennemű honi és külföldi szövetekben.

Első rangú szabász. — Dívatos, gyors kivitel.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel hozom tudomására nagybecsű vevőimnek, hogy üzletem a Wagner-féle palotából, a Kossuth Lajos-utca (Fő-utca) 23. sz. házba helyeztetett át. (Ezelőtt Stengel Fülöp esztergályos helyisége).

Órás, látszerés és ékszerész-üzletemben versenyen kívüli olcsó árak mellett kapható minden e szakmába vágó arany-, ezüst- és ékszer-árú.

Garantált megbízható árak a legizlésebb kivitelben.

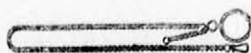
Értékes régiségeket állandóan veszek.

A vásárló közönség további támogatását kéri tisztelettel

Krausz Samu órás, ékszerész,
= látszerész =

UJVIDÉK, Kossuth Lajos-utca 23.

(volt Stengel-féle üzlet).

Értesítés.

Van szerencsém a sörkedvelő közönséget értesíteni, hogy állandóan saját készítményű

BAJOR SÖRÖM

sörföldém sörcsarnokában Kossuth Lajos-utca 7. szám alatt poharankint

16 fillér ár mellett kerül kimérés alá.

Ugyanezen sör hordókban és üvegekben is kapható.

 10 üveg megrendelésénél házhoz szállítva.

Tisztelettel

WINKLE ISTVÁN,

Első ujvidéki gőzsörfőzde.

Sztefanovits L. Fia, Ujvidék

Telefon szám 78.

Kossuth Lajos-utca 27.

Alapított 1866.

Elsőrendű kékkő. — Dupuy-féle buza magesávjaja.

———— LEGOLCSÓBB KÁVÉRAKTÁR. ————

Minden fajtájú ásványvizek nagy raktára, mindig friss töltésben.

Californiai gyümölcs. Friss szardínia és keleti tengeri hering.

Konzervált főzelék dobozokban. — Görög gyógyborok.

Naponta friss teavaj a főhercegi tejgazdaságból. Bajor sör palackokban. Asztali csemege borok és pezsgő, legfinomabb liquerök.

Prágai sonka. Legfinomabb sajtfélék. Befőttes gyümölcsök.

Minden friss állapotban és a legolcsóbban.

BUTORHÁZ

MENRÁTH L. ÉS FIA

UJVIDÉK, Kossuth Lajos-utca 46—48.

Szőnyegek, függönyök, terítők és minden lakásberendezési tárgyak nagy választékban.

Alapított 1843-ban.

Ujonnan épült MODERN BUTORARUHÁZÁBAN mindennemű butorból a legnagyobb választék.

Kész berendezett szobabutoroknak állandó kiállítása.

Mennyasszonyi kelengyék minden árban.

Telefon szám: 87.